16.9.2025

Palvelualojen työnantajat Palta ry:n lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle Suomen kannoista komission tiedonantoihin Osaamisunioni, Perustaitoja koskeva toimintasuunnitelma ja STEM-aineisen opetusta koskeva strateginen suunnitelma

Asia: E 56/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Osaamisunioni, perustaitoja koskeva toimintasuunnitelma ja STEM-aineiden opetusta koskeva strateginen suunnitelma

Palvelualojen työnantajat ry (Palta) kiittää eduskunnan sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta asiantuntijakuulemiseen. Palta on EK:n suurimpia jäsenliittoja ja edustamme noin 2 500 palvelualoilla toimivaa jäsenyritystämme. Suomen työllisyyden tuleva kasvu nojaa vahvasti palvelualoihin – uudet yritykset ja työpaikat syntyvät yksityisiin palveluihin. Palvelut tarvitsevat aina ihmistä ja inhimillisen pääoman saatavuus onkin toimialan tulevaisuuden kannalta kriittistä.

Suomalaiset palvelualan yritykset kilpailevat osaamisesta ja osaajista EU:n sisämarkkinoilla sekä myös globaalisti. Onkin keskeistä, että kansallinen koulutusjärjestelmä sekä EU:n osaamisunionin ratkaisut pystyvät tuottamaan määrällisesti ja laadullisesti työelämän tarvitsemaa osaamista Suomen ja EU:n talousalueen kipeästi kaipaaman talouskasvun, huoltovarmuuden ja työllisyyden tueksi.

- Palta pitää perusmuistiossa esiteltyjä Suomen kantoja hyvinä. Kantapaperissa on tunnistettu hyvin osaamisen merkitys työelämän ja yhteiskunnan uudistumiskyvylle. Kantojen pohjana on kattava ymmärrys kansallisen koulutusjärjestelmämme vahvuuksista, käynnissä olevista kehittämishankkeista sekä kansallisen osaamistason tilannekuva suhteessa EU:n kokonaisuuteen.

- Palta jakaa Suomen kannan, jonka mukaan Unionin ja jäsenmaiden keskinäistä toimivallan jakoa tulee kunnioittaa. Lisäksi komission ehdotusten tulee jatkossakin perustua vaikutusten arviointeihin ja toimenpiteet tulee suunnitella siten, että ne ovat kustannustehokkaita, eivät lisää hallinnollista taakkaa ja säätelyä, huomioivat kansalliset koulutusjärjestelmät, työvoimapoliittiset painotukset sekä hyödyntävät mahdollisimman paljon jo olemassa olevia rakenteita.

- Palta kannattaa tutkintojen siirrettävyyden ja tunnistamisen sujuvoittamista sekä mahdollisia tulevia ehdotuksia, jotka poistaisivat esteitä työntekijöiden liikkumiselta EU:n sisämarkkinoilla. Nykykäytännössä palvelualan yritysten on lähes mahdotonta arvioida toisessa EU-maassa suoritetun tutkinnon antaman pätevyyden rinnastuvuutta ja luotettavuutta kansallisiin tutkintoihin. EU:lla on jo nyt käytössään hyviä työkaluja osaamisen tunnistamiseen (EuroPassi), mutta nämä työkalut eivät ole yrityksille tuttuja. Kaikki toimet, joilla tilannetta voidaan esimerkiksi digitaalisin palveluin helpottaa ovat työnantajille tervetulleita, mutta kansallisessa toimeenpanossa on myös syytä panostaa viestintään.

- Palta jakaa Suomen kannan, että kansainvälisessä yhteistyössä syntyvien tutkintojen tulee jatkossakin kuulua aina jonkun jäsenmaan kansalliseen koulutusjärjestelmään. Lisäksi Palta muistuttaa, että myös kansainvälisten yhteistyössä toteutettavien tutkintojen pohjalla

Palvelualojen työnantajat PALTA ry
Eteläranta 10, 6.krs, PL 62, 00131 Helsinki
Y-tunnus 0773798-8

palta.fi
+358 20 595 5000
info@palta.fi

tulee olla aina myös todellinen työelämän ja yhteiskunnan tarve. Tämä tarve tulisi myös arvioida ennen rahoituksen allokointia.

- Palta jakaa Suomen näkemyksen, että tarvitsemme EU-tason ratkaisuja jäsenmaiden yhteiseen näkyvyyteen globaalissa osaajakilpailussa. Palta katsoo, että Suomelle, joka ei ole korkeakoulutettujen huippuosaajien vetovoimaisin kohdemaa Euroopassa tai edes Pohjoismaissa, olisi erittäin tärkeää saada näkyvyyttä yhteisessä rintamassa. On myös kannatettavaa, että EU:n yhteisen osaajareservin perustamiseen tähtäävää säädösvalmistelua jatketaan.

- Palta kannattaa Suomen huomiota, että STEM termiä tulisi laajentaa koskemaan myös luovuutta. Palta muistuttaa, että Petteri Orpon hallitusohjelmassa on sitouduttu kansallisen LUMA-strategian toimeenpanoon, mutta tähän ei ole allokoitu resursseja. Tästä huolimatta Palta kehottaa opetus- ja kulttuuriministeriötä tarttumaan rivakasti toimeenpanoon ja esimerkiksi priorisoimaan jo tunnistetuista toimenpiteistä vaikuttavuudeltaan parhaita ja kustannusneutraaleja toimia (kuten tiedekerhot) ja käynnistämään näiden kansalliset toteutukset. Suomi on EU-maiden kärkijoukkoa LUMA-strategiassa ja Suomen malleja olisi mahdollista saada jaettua myös yhteisiksi EU:n käytännöiksi osana komission STEM-aineiden strategisia toimia.

Kunnioittavasti,

Palvelualojen työnantajat Palta ry

Tatu Rauhamäki
Johtaja, elinkeinopolitiikka

Milka Kortet
Johtava asiantuntija, elinkeinopolitiikka